

På sporet av de første utvandrerne:

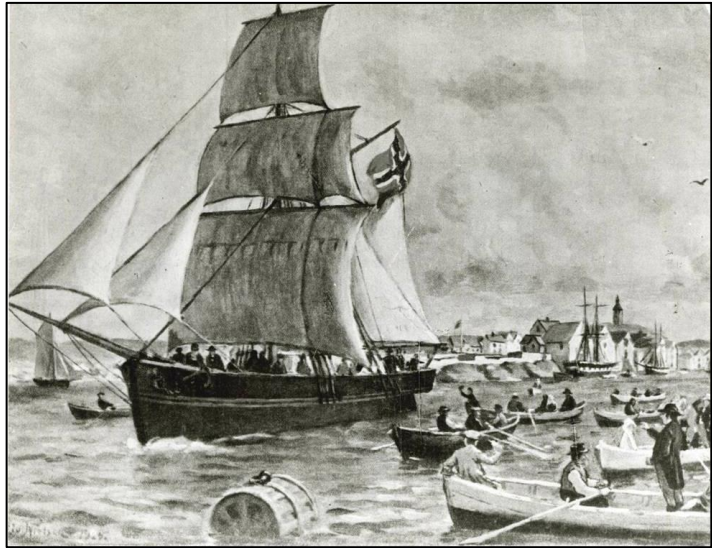
Var Chris Jacobs norsk?

Christopher Jacobs var ikke akkurat noe norsk-klingende navn. Han og moren skulle ha utvandret allerede i 1828, i den andre gruppen av «sloopers» fra Norge. I USA hadde moren giftet seg med kokken ombord på *Restauration*. Christopher ble også framholdt som første norske mormon til Great Salt Lake.

Det var mye på én gang, nesten ikke til å tro. Etter hvert kom det supplerende opplysninger. Utvandringåret ble rettet til 1830. Christopher Jacobs og hans nærmeste ble identifisert med personalia både i Norge og USA.

Jeg ble nysgjerrig og investerte noen timer i kvalitetssikring. Det ble et sidesprang fra arbeid med egen slekt. Hva jeg fant skulle langt på vei bekrefte at det faktisk var som fortalt.

Foranledningen var arbeid med å følge en gruppe mormoner fra Sandsvær til Utah i 1860-årene (Slekt og Data nr. 1 – 2014). I sluttspurten med å sikre rettigheter til bruk av bilder fikk jeg en epost fra Russ Taylor, en amerikaner som med dårlig skjult stolthet fortalte om sine norske aner.

Det var i 1825 at den lille sluppen *Restauration* på omtrent 39 tonn krysset Atlanteren. Historikere og forfattere strides litt om de var 50 eller 52 ombord, men er i det minste enige om at antallet økte med et barn som ble født under overfarten. Mellom 1825 og 1836 skal det ikke ha vært noen emigrant-båter direkte fra Norge.

I sin bok *Det løfterike landet* omtaler professor Odd S. Lovoll bare noen ganske få enkeltpersoner i denne perioden. Forfatteren Sverre Mørkhagen forteller i *Farvel Norge* om flere nordmenn over Atlanteren fra europeiske havner utenfor Norge. Mange var det uansett ikke.

Mormon Pioneer Overland Travel

Første norske mormon til Saltsjødalen har vært kjent som Ellen Sanders Kimball, opprinnelig Aagot Østensdatter fra Tinn i Telemark. Hun var med i Brigham Young Pioneer Company til Salt Lake i juli 1847. Blant de 148 i dette følget var det ellers en danske, men ingen Christopher Jacobs.

The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints har imponerende god oversikt over de mer enn 62 000 pionerene som reiste med store vognkompanier til Salt Lake i årene 1847-1868. Blant dem var det 600-700 nordmenn, endel fra de norske nybyggerkoloniene, de aller fleste direkte fra hjemlandet.

Mormon Pioneer Overland Travel
1847-1868

First Name Last Name Birth Year Death Year

[Switch to Keyword Search](#)

How to Use This Database
[Learn More](#)

Other Ways to Search
Alphabetical Company List
Chronological Company List

På nettet ligger det en søketjeneste tilgjengelig for alle: *Mormon Pioneer Overland Travel 1847-1868*. Er man heldig, finner man navn på dem man leter etter i vognkompanier med avreise- og ankomst-datoer. Har man full klaff, kan det også være opplysninger om båter med passasjerlister for overfarten fra Europa til New York. Det er mange og til dels svært detaljerte reisebeskrivelser, nedtegnet av de som var med.

Det lå til rette for å gjøre søk på: <http://history.lds.org/overlandtravels/home>

Før jeg rakk det, kom imidlertid både Russ Taylor og Sister Terry Latey meg i forkjøpet. Sister Latey har gjennom flere år vært min gode hjelper ved Mormon Historic Winter Quarters. Russ og Terry hadde samsvarende opplysninger om at Christopher Jacobs kom med Charles C. Rich Company til Salt Lake 2. oktober 1847. Jeg tok likevel en sjekk, for sikkerhets skyld:

<http://history.lds.org/overlandtravels/companyPioneers?lang=eng&companyId=250>

I alt kom det 15 vognkompanier allerede i 1847. Jeg har riktignok ikke bladd meg gjennom alle kompaniene med navn på over 2100 pionerer, men godt mulig var Christopher Jacobs som norsk en god nummer 2, bare slått av Ellen Sanders Kimball.

Det er ellers en del å lese om Christopher Jacobs, for den som måtte være interessert. Han underholdt med felespill og fikk en flaske whisky som påskjønnelse, da han utførte en skikkelig heltedåd ved kryssingen en av elvene på den mer enn 200 mil lange ferden over de store slettene og fjellene fra Nauvoo.

Men var han egentlig norsk? Når kom han til Amerika? Og var det så at moren hadde giftet seg med kokken på *Restoration*?

Jeg hadde fått ganske presise opplysninger. Søk i kirkebøkene ga bare små justeringer.

Christopher var fra Hervik i Tysvær, født 11. januar 1820, uekte sønn av Christopher Christophersen og Johanna Johnsdatter:

http://www.arkivverket.no/URN:kb_read?idx_kildeid=1647&idx_id=1647&uid=ny&idx_side=-27

Noen i Amerika hadde tydeligvis jobbet med dette før. Derfor tok jeg lett vint til etterretning en forklaring på hvordan Christopher Christophersen (jr.) var blitt til Chris(topher) Jacobs.

Christophers mor giftet seg ikke med hans far. Hennes første ektemann var Svend Jacobsen, også han fra Tysvær. Patronymikonet (farsnavnet) Jacobsen fikk unge Christopher fra ham, i USA forkortet til Jacobs. Og Christopher ble til Chris, slik det er vanlig at amerikanere populariserer fornavn.

Både i kirkebøker og andre kilder er ellers Johanna noen ganger hetende Anna, uten at jeg har hengt meg så mye opp i akkurat det. Kanskje var det et dobbelt navn, muligens ble det bare brukt Anna i dagligtale.

Norway-Heritage

Hun og Svend giftet seg i 1822. Svend døde i Kendall, New York i 1832. Samme år giftet Johanna seg påny med Endre Salvesen Dahl fra Sogndal. Han var blant de navngitte ombord på *Restauration*: http://www.norwayheritage.com/p_list.asp?jo=1571

Om Endre Salvesen Dahl virkelig var kokk, skal ikke jeg ha sagt noe sikkert om, men i romanen *Landkjenning* av Alfred Hauge tillegges han en slik rolle.

Enda gjensto å finne hvilket år vår venn Chris Jacobs hadde reist til Amerika. Det var jo ikke noen Amerika-båter fra Norge mellom *Restauration* i 1825 og briggene *Norden* og *Den Norske Klippe* i 1836. Men som nevnt innledningsvis var det i mellomtiden nordmenn over Atlanteren fra europeiske havner utenfor Norge – fra Le Havre, Hamburg og Gøteborg.

Nettstedet *Norway-Heritage* er en liten gullgrube for alle som er opptatt av den tidlige utvandringen.

Etter ikke altfor mye leting fant jeg Christopher Christopherson sammen med moren Johanne Johansdotter og stefaren Sven Jacobson i en gruppe på 15 norske, som reiste med ship *Salem* fra Gøteborg til New York 31. august 1829:

http://www.norwayheritage.com/p_list.asp?jo=2429

Dermed var det sjekket ut. Hva jeg fant bekreftet altså langt på vei hva jeg var blitt fortalt.

Chris Jacobs var norsk. Han var fra Tysvær, der også Cleng Persson kom fra. Riktignok var ikke unge Christopher Christophersen over Atlanteren med noen slupp fra Norge verken i 1828 eller 1830. Han reiste fra Gøteborg i 1829, med en større seilskute. Morens andre ektemann, Endre Salvesen Dahl, omtales faktisk som kokk på *Restauration*. Chris Jacobs var nok ikke første norske mormon til Salt Lake, men det er dokumentert at han kom dit allerede i 1847 som en av de aller første fra Norge.

Epilog

De fleste familier har en eller flere utvandrere til Amerika. Jeg har gravd fram historiene til fire emigrant-grupper av min egen slekt, og har nok lest en del om utvandringen til Amerika. Mormonenes dramatiske historie har interessert meg spesielt. Jeg har vært både i Midtvesten og på Ellis Island.

Men ikke hadde jeg trodd at jeg skulle komme til rote rundt med noen av de aller første som reiste fra Tysvær og andre steder beliggende til Boknafjorden. På *Restauration* var det også en gruppe fra Stavanger, ikke langt unna.

Professor Odd S. Lovoll påpeker at det lå et sterkt islett av religiøse motiver bak den første utvandringen. Noen sympatiserte med kvekerne, andre var haugianere. Felles for dem var at de var misfornøyde med statskirkens maktposisjon og ønsket frihet for lekfolk.

Tidlig i 1840-årene var det mange av de norske haugianerne i nybyggerkoloniene sørvest for Chicago som sluttet seg til mormonene. Chris Jacobs oppholdt seg der, og ble sammen med flere av sine døpt

som mormon i 1842. Mens han selv gikk den strevsomme ferden over de store slettene og fjellene i 1847, fulgte moren og hans andre stefar etter til Utah i 1849.

Mer om dette er å lese på *Norway-Heritage*. Hvis man klikker på navn i passasjerlisten for ship *Salem* fra Gøteborg i 1829, vil man se at Russ Taylor der har publisert mer familiehistorie etter at vi startet vår utveksling av informasjon som vi hentet fram på hver vår kant.